

Ikt. sz.: NOB-41/29-2/2018/AU

AU-1/2018. sz. ülés
(AU-1/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Nemzeti összetartozás bizottsága**
Autonómia albizottságának
2018. október 1-jén, hétfőn, 10 óra 33 perckor
az Országház Esterházy János tanácstermében (földszint 1.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető</i>	5
<i>Határozatképesség megállapítása, napirend elfogadása</i>	5
<i>Autonómiakoncepciók a Kárpát-medencében - helyzetjelentés</i> <i>Előadó: Dr. Szili Katalin miniszterelnöki megbízott</i>	5
<i>Dr. Szili Katalin tájékoztatója</i>	6
<i>Kulcsár-Terza József kiegészítése</i>	12
<i>Toró T. Tibor kiegészítése</i>	14
<i>Hozzászólások</i>	17
<i>Dr. Szili Katalin válasza, reagálása</i>	21
<i>Az ülés berekesztése</i>	22

Napirendi javaslat

Autonómiakonceptiók a Kárpát-medencében - helyzetjelentés

Előadó:

Dr. Szili Katalin miniszterelnöki megbízott

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Zsigmond Barna Pál** (Fidesz), az albizottság elnöke
Dr. Brenner Koloman (Jobbik), az albizottság alelnöke

Szászfalvi László (KDNP)
Dr. Tilki Attila (Fidesz)
Szávay István (Jobbik)

Tanácskozási joggal jelen lévők

Alexov Lyubomir szerb nemzetiségi szószóló
Pánczél Károly, a Nemzeti összetartozás bizottsága elnöke

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Szili Katalin miniszterelnöki megbízott
Kulcsár-Terza József képviselő (Magyar Polgári Párt)
Toró T. Tibor elnök (Erdélyi Magyar Néppárt)

Megjelentek

Csóti György igazgató (Kisebbségi Jogvédő Intézet)
Kalmár Ferenc miniszteri biztos (Külgazdasági és Külügyminisztérium)
Bedő Árpád szoftverfejlesztő (PilisMédia Bt.)
Pappné Farkas Klára főosztályvezető (Országgyűlés Hivatala Nemzeti Integrációs Iroda)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 33 perc)

Elnöki bevezető

DR. ZSIGMOND BARNA PÁL (Fidesz), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Jó reggelt kívánok mindenkinek! Szép napot kívánok mindenkinek! Szeretettel köszöntöm önöket a 2018-ban megválasztott új parlament Nemzeti összetartozás bizottsága Autonómia albizottsága első ülésén. Szeretettel köszöntöm az albizottság tagjait, illetve külön kiemelt tisztelettel köszöntöm a Nemzeti összetartozás bizottsága elnökét, Pánczél képviselő urat. Köszönjük szépen, hogy eljött az ülésünkre és köszönjük szépen, hogy fontosnak érezte, hogy kezdeményezze az albizottság létrehozását, amely így újból létrejött és folytatja a korábban létező albizottság munkáját. Külön kiemelt szeretettel és tisztelettel köszöntöm dr. Szili Katalin miniszterelnöki megbízott asszonyt és köszönöm, hogy elfogadta meghívásunkat, és itt van velünk. Köszöntöm továbbá meghívottait és a mi meghívottainkat is, Toró T. Tibort az Erdélyi Magyar Néppárt részéről és köszöntjük Kulcsár-Terza Józsefet, a Magyar Polgári Párt részéről, képviselő urat. Isten hozta önöket, Isten hozott benneteket ide, az albizottság ülésére, illetve minden kedves vendégünket külön szeretettel köszöntök.

Határozatképeség megállapítása, napirend elfogadása

Teljes létszámban vagyunk, megállapíthatjuk, hogy mind az öt tagja itt van a bizottságnak, helyettesítés nem történt, így megállapítom, hogy az albizottság 5 fővel határozatképes. Erre tekintettel kérdezném szeretném az albizottságot, az albizottság tagjait, hogy elfogadja-e a kiküldött napirendet. Kérem, szavazzanak, szavazzunk, aki elfogadja. (Szavazás.) Köszönöm szépen. Egyhangúlag elfogadtuk.

Autonómiakoncepciók a Kárpát-medencében - helyzetjelentés - Előadó: Dr. Szili Katalin miniszterelnöki megbízott

Napirenden egyetlen kérdés szerepel: „Autonómiakoncepciók a Kárpát-medencében - helyzetjelentés”, ez a címe az előadásnak, az előadó dr. Szili Katalin miniszterelnöki megbízott lesz.

Néhány gondolat előjáróban részemről: tehát ahogy hivatkoztam rá, 2012-14 között már létezett egy Autonómia albizottság, akkor az elnöke éppen dr. Szili Katalin volt. 2012-13 között összesen 7 alkalommal ülésezett. Feladata ennek az albizottságnak az autonómia gondolatának napirenden tartása, hiszen minden magyar ember számára fontos az autonómia gondolatának napirenden tartása, fontos az, hogy mi magyarok folyamatosan hangsúlyozzuk azt, hogy a határon túli magyarokat megilleti az autonómiához való jog és síkra szálljunk az autonómiák érvényesítése érdekében. 2015-től Szili Katalin miniszterelnöki megbízottként foglalkozik az ügyvel, feladata a személyes közreműködés a határon túli autonómiaügyek egyeztetési eljárásaiban. Ez egy szintlépés, ha úgy tetszik, az albizottsághoz képest, hiszen kormányzati szintre emelte ezáltal a kormány az autonómia ügyét, és 2018-tól ismételten létrehozta a bizottság az albizottságot.

Úgyhogy rátérnénk a napirendi pontra, megkérném Szili Katalin asszonyt, hogy tartsa meg előadását. Úgy egyeztünk meg előzetesen, hogy körülbelül fél órában kérném meg miniszterelnöki megbízott asszonyt, hogy foglalja össze, utána az uraknak, vendégeinknek megadnám 10-10 percben a szót, hogy fejtsék ki véleményüket, talán különös tekintettel a november 18-ára meghirdetett székely nagygyűlésre, amely az autonómia védelmében került összehívásra, erről esetleg, ha

tudnak mondani néhány gondolatot. Akkor megadnám a szót Szili Katalin miniszterelnöki megbízott asszonynak.

Dr. Szili Katalin tájékoztatója

DR. SZILI KATALIN miniszterelnöki megbízott: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottsági Elnök Úr! Képviselő Urak! Engedjék meg, hogy megköszönjem a meghívást. Eddig, az elmúlt három és lassan fél esztendő alatt egy alkalommal volt lehetőségem a Nemzeti összetartozás bizottságában beszámolni, így számomra egy különlegesen megtisztelő alkalom, hogy a bizottság segíti a munkámat, mert végül is a parlamenti kontroll egy jó lehetőséget nyújt arra, hogy meglegyen az a közös tudás, ami a törvényalkotó, illetőleg a végrehajtó hatalom között ebben a kérdésben van, ami jelen esetben számunkra különösen fontos.

Ha megengedik, szeretném külön megköszönni azt is Csóti Györgynek, a Kisebbségi Jogvédő Intézet vezetőjének, illetőleg Kalmár Ferenc miniszteri biztosnak, volt képviselőtársaimnak, hogy ők is elfogadták a meghívást és eljöttek erre a beszámolóra, hiszen az autonómia kérdése olyan, ami nyilvánvalóan táplálkozik azokból a tényekből, illetőleg azokból az esetekből is, amelyek a Kisebbségi Jogvédő Intézetbe jutnak mint egyedi sérelmek, jogsérelmek. Akár a jogfosztás kérdésköre, ha Ukrajnára tekintek, de ugyanígy szerteágazó ez a kérdés, hiszen mindazokból az esetekből is táplálkozik, ami a szomszédos országokkal a vegyes bizottságok során felmerülnek, ezt viszont a Külügyminisztériumban Kalmár Ferenc miniszteri biztos úr képviseli és kezeli.

Ha megengedik, visszanyúlnék 2010-ig, addig, amíg a szimbolikus kérdésekben 2010-ben jó nagy lépéseket tettünk a kettős állampolgárság, illetőleg a könnyített állampolgárság megadásával, a választójog kiterjesztésével, és mára már elmondhatjuk azt, hogy nagyrészt egyetértés van nemzeten belül abban a kérdésben, ami az állampolgárságot, a választójogot, illetőleg a közösségi autonómia igényének a kérdését jelenti. Azokról a pici politikai erőkről nem szólok, akik nyilvánvalóan ezzel szembe mennek, de lelkük rajta, én azt gondolom, azt a választók úgy is a szavazatukkal döntenek el.

Az elmúlt nyolc esztendőben túl azon, hogy ebben a kérdésben volt egyfajta konszenzus, a gazdasági támogatásokkal, ami a közösségeket érintette, gondolok itt az óvodafejlesztési programokra, iskolafejlesztésekre, külön azokra a gazdasági támogatásokra, amit Kárpátaljától Vajdaságig, Székelyföldtől Felvidékig a közösségeink kaptak, ezzel nagy segítséget nyújtott arra a magyar kormány, hogy a szülőföldön maradáshoz, boldoguláshoz és gyarapodáshoz biztosítsa, és ez egy jó fundamentuma annak, hogy foglalkozzunk azzal a kérdéssel is, ami a közösségeink öngazgatását, önkormányzását jelenti. Ma már azt mondhatom, hogy ebben a ciklusban, és lévén az új ciklus Autonómia albizottságának ez egy alakuló ülése is, mondhatom azt, hogy a finomhangolások ideje is elérkezett, én ebbe a kérdéskörbe tartozónak tartom az autonómia, az önkormányzás, öngazgatás kérdéskörét is.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Urak! Első lépésként szeretnék egy kis kitekintést tenni, hogy mi a helyzet ma, 2018. október elején a nemzetpolitika európai kereteiben, amiben elég sajátságos a helyzet, hiszen az Európai Unió - és itt külön a brüsszeli adminisztrációra gondolok - azt a kérdést, ami a szülőföldön maradáshoz, illetőleg az őshonos kisebbségek helyzetét jelenti, ezt egyszerűen fogja és eltolja magától. Úgy tűnik, hogy a migrációs kérdések számára sokkal fontosabbak ma, mint az, hogy a saját európai őshonos kisebbségeivel foglalkozzon, hiszen mindeddig csak és kizárólag az Európa Tanács jogkörébe utalta ezt a kérdést, és ennek keretében voltak olyan lépések, amiben, én azt gondolom, hogy Budapest és a magyar kormány, illetőleg a magyar képviselők is sokat tettek. Gondolok itt a Gross-jelentés

folytatásaként a Kalmár-jelentésre, Hoffmann képviselő asszony előző ciklusbeli jelentésére, gondolok itt Magyar Anna regionális önkormányzati európai alelnök asszony jelentésére, amelyek jelentős lépések voltak részünkről, ugyanakkor Brüsszel ezt a kérdést nem emelte be a saját témakörei közé, sőt mondhatom azt, hogy diskurzus sem folyt Brüsszelben erről a kérdéstről.

Viszont most van három olyan folyamat, amire nekünk szükséges odafigyelni. Egyrészt a Minority SafePackre, amelyben sikeres volt az egymillió aláírás összegyűjtése. Ebben az RMDSZ és a FUEEN döntése alapján az előterjesztést a következő EP-választás utáni ciklusban fogják az Európai Parlament elé terjeszteni. Ugyanakkor „A kisebbségek védelme és hátrányos megkülönböztetésük tiltása az EU tagállamaiban” címmel volt Csáky Pál képviselő úrnak egy előterjesztése az őshonos kisebbségek védelme tárgyában, amelyben három olyan kérdést rögzítettek, ami számunkra szerintem fontos és a folytatását meg kell hogy tervezzük a következő időszakban is. Ez egyrészt az, hogy kötelezze az egyes országokat, hogy emeljék be az őshonos kisebbségekre vonatkozó szabályokat a saját nemzeti törvényhozásukba, nemzeti jogalkotásukba, illetőleg alkosson az Európai Parlament az őshonos kisebbségekre vonatkozó szabályt, ami legyen kötelező valamennyi országban. Szerintem ez nagyon fontos, és ez gyakorlatilag a Gross-jelentésnek és a Kalmár-jelentésnek is egy folytatását jelentheti, illetőleg kötelezővé tenné mindezt, tehát kögens szabályt kíván alkotni, nemcsak javaslatot.

A harmadik ilyen folyamat pedig éppen napjainkban alakul, ez pedig a Híd-Most pártnak az európai parlamenti képviselője, Nagy József képviselő úrnak az a feladata, amit a LIBE Bizottság előtt a kisebbségvédelmi minimumstandardok kidolgozása tekintetében kell tennie. Tudomásom szerint október 4-én lesz erről szavazás a bizottságban, ami szintén mindazt a minimumot határozná meg, ami a kisebbségvédelemre vonatkozik. Tehát szükséges, hogy erről is részben a Nemzeti összetartozás bizottsága, illetőleg az Autonómia albizottság tudomással bírjon, meglegyen az a közös tudásunk, amiben mi magunk is segíthetjük, hogy ezek lehetőség szerint a legjobb konstellációt jelentsék ahhoz a kérdéshez, amit mi az autonómia kérdéskörében különböző területeken tenni kívánunk.

Ha megengedik, akkor én most tennék egy kaleidoszkópot, hogy menjünk körbe kisebbségi közösségeinken, hogy hova jutottunk az elmúlt három és fél, de én fogalmazhatnék úgy, hogy az elmúlt 28 esztendőben. Hiszen - és ezt albizottsági elnök úrnak szeretném külön mondani - készítettünk két évvel ezelőtt egy „Joggal Európában” című kötetet, amelyből hoztam is önnek egy példányt és szeretném átnyújtani, hiszen ebben összefoglaltuk mindazt az autonómiával kapcsolatos, a múltban megjelent javaslatokat, amik Felvidéktől Vajdaságig, illetőleg Székelyföldről Kárpátaljáig megjelentek. Górcső alá vettük azt a terminus technicust, ami az autonómiát jelenti, hiszen például Felvidéken - és erre majd vissza fogok térni - konzekvensen öngazgatásról, önkormányzásról beszélnek, tehát hogy milyen az a terminológia, amit ahhoz használnunk kell, hogy ezt Európa is, illetőleg a szomszédos országok is értsék, a többségi társadalmak, akiknek a hozzájárulása nyilvánvalóan szükséges ahhoz, hogy az autonómiában előre tudjunk lépni, de erről, azt gondolom, Kulcsár-Terza József képviselő úr a bukaresti folyamatokról majd beszámolót tart. Így áttekintettük ebben még azt a nemzetközi környezetet is, ami az elmúlt 28 esztendőben akár az Európai Bizottság, az Európai Parlament, illetőleg az ENSZ és a különböző - EBESZ - nemzetközi szervezetek előtt különböző határozatok, javaslatok, amelyek születtek.

Először Székelyföldre szeretnék kitérni. Ebben az összefoglalóban nagyon jól megjelenítettük azt, ami gyakorlatilag ma elmondható, hogy két olyan autonómiastatútum szerepel az asztalon, ami egyrészt az RMDSZ statútuma,

illetőleg a Székely Nemzeti Tanács autonómiastatútuma, ez a kettő szerepel ma. Mind a kettőnek a gyökere a dél-tiroli autonómiastatútum, gyakorlatilag azoknak a formációit jelentik. Szeretnék azért utalni arra, hogy ebben a kötetben készítettünk egy összehasonlítást is, ami a két autonómiastatútum különbözőségeiről beszél. Ebben, ma már azt mondhatom, hogy gyakorlatilag alapvető konszenzus van abban a kérdésben, hogy Székelyföld történelmi határai az autonómia területének mint területi autonómiának a határai. Azért itt szeretném külön aláhúzni és elmondani azt, hogy területi autonómiáról beszéltünk, ezt azért is mondom, hogy román szomszédaink is értsék. Nem etnikai autonómiáról beszéltünk soha, hanem területi autonómiáról, ami egyébként nagyon jól látható, hiszen alapvetően az első különbség, ami volt - és itt szeretnék múlt időben beszélni erről - a két javaslat között, hogy az egyik a három megyéről beszél mint régióról, tehát Maros, Hargita és Kovászna megyéről, ugyanakkor a Székely Nemzeti Tanács statútuma a történelmi Székelyföldről. Itt, képviselő urak, ezt majd az önök rendelkezésére is fogom bocsátani, az SZNT a zölddel határolt területet jelöli, a pirossal határolt viszont a három megye, de a január 8-án kötött, a három párt által kötött megállapodás egyértelműen rögzíti, hogy ezt sikerült gyakorlatilag rendbe tenni azzal, hogy Székelyföld, a történelmi Székelyföld határait ismerik el mint az autonóm terület határait. Erre a megállapodásra még vissza fogok térni, hiszen én azt gondolom, és ebben köszönet illeti a mellettem ülő Toró Tibor elnök urat, illetőleg Kulcsár-Terza József képviselő urat abban, amit tettek azzal a kolozsvári kerekasztallal, amit 2015-ben létrehoztunk egy olyan egyeztető fórumként, ahol a három etnikai párt, illetőleg a két társadalmi szervezet, a Székely Nemzeti Tanács, illetőleg az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács képviselői vesznek részt.

Ennek eredményeként mondhatjuk el, hogy január 8-án létrejött egy olyan megállapodás a szervezetek részéről, amit a három párt írt alá, de a két másik társadalmi szervezet is elismert. Ez egyrésztől szól Székelyföld határaitól, arról, hogy a tömbben élőknek regionális autonómiát követelünk, illetőleg területi autonómiát, a magyar többségű településen élőknek önkormányzati autonómiát és minden magyarnak kulturális autonómiát. Elismerték Székelyföldön a magyar nyelv egyenjogúságáért történő törekvést, illetőleg Partium kétnyelvű közigazgatási jogállása is szerepelt ebben az együttműködési megállapodásban, aminek eredményeként a szeptemberben tartott következő és a legutóbbi ülésünkön megállapodtunk abban, hogy most már ezt a megállapodást bontjuk és szálazzuk szét és a közigazgatási törvény áttekintése történik meg a következő időszakban, illetőleg a 13 éve a parlament előtt lévő kisebbségi törvényt fogjuk elővenni, és e mögé közösen felsorakozni.

Annyit szeretnék még a székelyföldi autonómiával kapcsolatosan elmondani, hogy mindezekkel a folyamatokkal szinergiában Kulcsár-Terza József képviselő úr a Székely Nemzeti Tanács autonómiastatútumát tavaly decemberben, éppen karácsony előtt karácsonyi csomagként benyújtotta a bukaresti parlamentnek, amiben - de erről képviselő úr majd szólni fog - annyit sikerült már elérni, hogy egyáltalán a bizottságokban foglalkoztak a kérdéssel, tehát vita zajlott erről a kérdéstről. Én nagyon remélem, hogy mindenki számára teljesen világossá fog válni, hogy azzal, amit Magyarország ebben képvisel, hiszen nem a mi dolgunk eldönteni azt, hogy ki, milyen folyamatokat kíván végigvinni, ez a közösségek dolga, az én dolgom mint miniszterelnöki megbízotté, hogy ezt segítsen, menedzseljem. Tehát ebben a közösségek döntenek a saját lépéseikről, de ha már sikerül azt elérni, hogy ebben a bizottságban, illetőleg ennél a kerekasztalnál, ahol mindenki egyenjogú félként ül, legalább mi magunk a saját lépéseinket, illetőleg a nagy, neuralgikus kérdésekben

egyértéket tudjunk kialakítani, ez szerintem egy nagyon fontos lépés, de erről majd Toró Tibor elnök úr, illetőleg Kulcsár-Terza József képviselő úr még szólni fog.

Szeretnék áttérni a következő területre, Vajdaságra. Tudom, hogy Szávay képviselő úrral régebben is sok-sok vitánk volt erről. *(Szávay István: Lesz most is.)* Lesz most is, biztos vagyok benne. Nyilvánvaló, hogy a Vajdaság Autonóm Tartományon belül a magyarság egyfajta kulturális és adminisztratív autonómiával rendelkezik, amelynek törvényi alapjai a szerbiai alkotmány, valamint a 2009-ben elfogadott statútum. Erről is egyébként a legutóbbi időkben elkészítettünk egy „Úton Európába” című összefoglalót, amelyben nem csak és kizárólag az autonómiastatútumunk, illetve a Magyar Nemzeti Tanács statútuma, működése, szervezeti szabályzata, illetve a gazdasági támogatásokról szóló tájékoztatók szerepelnek, hanem azok a legutóbbi időkben megalkotott szabályok is, amelyek részben jelzik azt is, hogy Vajdaság Szerbiában Szerbia európai uniós csatlakozásának a motorja.

A Magyar Nemzeti Tanács működésével alapvetően megfelel azoknak a kritériumoknak, amelyek az önálló képviselethez szükségesek, gondolok itt azokra a jogkörökre, amelyek az oktatás, a kultúra, a média és a pénzügyi autonómia tekintetében vannak, és szerepel még ebben a kötetben egy úgynevezett cselekvési vagy akcióterv, amely akcióterv pontosan jelzi azokat a teendőket, amiket a szerb kormány kíván a következő időszakban, illetőleg kívánt eddig is megtenni. Reményeim szerint azokkal a lépésekkel, amelyek részben a megbékéléssel történtek az elmúlt időszakban, és azért köszönöm, hogy a magyarországi szerbek szószólója is jelen van ennél a megbeszélésnél, mert én úgy gondolom, hogy nyilván összefüggnek ezek a kérdések, de bízunk benne, hogy az a lendület, amit most az európai uniós csatlakozási folyamatok jelentenek és ezen belül az a gazdasági támogatás, amit Vajdaság a magyar kormánytól kapott, ez lehetőséget biztosít arra, hogy minimalizáljuk azt az elvándorlást, ami Szerbiából érzékelhető, és a szülőföldön maradáshoz, boldoguláshoz a továbbiakban is elősegítsük.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Urak! A következő kérdéskör, melyről szólni szeretnék, ez nyilván a felvidéki magyarságot illeti. Addig, amíg Szerbiában, illetőleg Vajdaságban az elvándorlás az egyik legproblémásabb kérdés, addig Felvidéken inkább az asszimiláció, így nagyon fontos tudnunk azt, hogy a szlovák jogrendszer nem ismeri el a nemzeti kisebbségek közösségi jogait - azért itt zárójeles megjegyzést tennék, hogy a Beneš-dekrétumok még mindig hatályban vannak -, így ezért az önkormányzatiságot látják a lehetséges, járható úrnak. „Modern Szlovákia - Természetes régiókra épülő kisebbségi önkormányzatiság programja” címmel állítottunk össze egy olyan programot, illetőleg fog most társadalmi vitára bocsátani a felvidéki magyarság, amely alapvetően a szlovákiai magyarság önkormányzásáról szól. Ebben szeretnénk külön jelezni, hogy a szlovákiai magyarság, az ottani közösség szülőföldön boldogulásának programja ez, amely alapvetően a magyar kisebbségi öngazgatási rendszerhez igazodóan egy települési, illetőleg megyei és regionális öngazgatását alakítja ki az ott élő magyar kisebbségi közösségnek. Így reményeink szerint, és a címből is látszik, hogy ők a modern Szlovákián belül szeretnék megteremteni ezt mint szintén egy olyan önkormányzati programot, ami egyfajta motorja is lehet az ott élő magyarság szülőföldön maradásának és az asszimiláció megakadályozásának, illetőleg minimalizálásának. Hiszen - és akkor itt szeretnék egy kitérőt tenni - az a kormányzati támogatás, ami például most az óvodaelétesítésekben, -fejlesztésekben, bölcsődelétesítésekben, -fejlesztésekben vagy a beiskolázási támogatásokban érzékelhető, ezek mind-mind ezt a célt szolgálják, és terveink szerint ott ugyan létezik egy felvidéki kerekasztal a magyarság egyeztetési fórumaként, de ezt kibővítenénk, szeretnénk ezt tovább folytatni.

Nyilván azt mindig a helyi közösségnek kell eldönteni alapvetően és elsősorban, ezt mondom ellenzéki képviselőtársaimnak is, tehát nem a magyar kormányoknak kell eldönteni, és itt azért ebben önmagáért beszél az a tény, hogy akkor, amikor például Székelyföldön aláírásra került a három párt részéről a megállapodás - ugye, az első volt, hogy a román média Budapestet kereste ebben a kérdésben -, itt nem kell Budapestet keresni, hangsúlyozom még egyszer, nekünk támogatni kell ezeket a folyamatokat, de nem nekünk kell kitalálnunk azokat az elképzeléseket, hanem a közösségnek kell megfogalmaznia a saját jövőképét.

Tisztelt Elnök Úr! Képviselő Urak! Bizottsági Elnök Úr! Kárpátalja egy nagyon nehéz kérdés manapság, hiszen Ukrajna 2004-es alkotmánya rendelkezik az önkormányzatokról mint területi közösségekről és a különleges jogállásról, azonban az ukrán események nagyon jól láttatják azt, hogy itt nemhogy előrelépés, hanem óriási visszalépések történtek a magyar közösség életében, amelyek nyilvánvalóan nemhogy egyszerűen visszaszorítják, hanem ellehetetlenítik azt, hogy az autonómia kérdése egyáltalán fölvetésre kerülhessen. Minden olyan kérdést, ami ezzel kapcsolatos, ezt egyszerűen az ukrán államiság elleni támadásként fog fel az ukrán kormányzat. Bár 2017. szeptember 1-je óta az Európai Unió társult tagállama Ukrajna, ehhez képest szeptember 5-én, egy évvel ezelőtt megalkották azt az oktatási törvényt, ami nyilvánvalóan a nemzeti kisebbségek ellehetetlenítését, sőt továbbmegyek, egyszerűen jogfosztását jelenti.

A magyar kormány óriási erőfeszítéseket tesz arra, hogy támogatással biztosítsa az ottani magyarság léthelyzetét és egyáltalán azt, hogy a szülőföldjükön meg tudjanak egyáltalán maradni. Ebben szintén folyik egy egyeztetés, amiben a meghatározó szervezetek együttműködését, ami, meg kell hogy mondjam, már akkor, amikor az előző önkormányzati választás volt, a beregszászi választáson jól érzékelhető volt, és most látható az, hogy az UMDSZ és a KMKSZ is abszolút egyetért abban, hogy csak együttműködve és összefogásban lehet a kárpátaljai magyarság helyzetén javítani, ehhez a magyar kormány minden gazdasági támogatást megad. Egyébként ebben kérdéskörben én magam, és erről már folytattunk külön-külön egyeztetést, egy beregszászi különleges gazdasági övezet létrehozásában látnám az első lépését annak, ami - és akkor itt kérem a magyar médiát, hogy ezt most, ha lehet, akkor ne tegyük nyilvánvalóvá, tehát én azt gondolom, nem szeretném, ha visszaélne bárki azokkal az információkkal, amit ebben mondok, úgyhogy ezt merőben zárt körben kívánom megtenni, elnök úr -, hogy egyfajta belépője lehet az autonómiának egy olyan különleges gazdasági övezet létrehozása...

ELNÖK: Elnézést kérek, csak ügyrendi kérdés, de nyilvános az ülés, tehát értelemszerűen itt nyilvános térben vagyunk, ennek tudatában beszélgetünk itt.

DR. SZILI KATALIN miniszterelnöki megbízott: Én ennek tudatában azt gondolom, akik itt ülnek, látva, személy szerint is mindenkit ismerek, nem gondolom, hogy bárkinek érdeke lenne az, legalábbis az itt lévők között, hogy a hazáját elárulja, az itt ülők között ez nem jellemző, tehát én azt gondolom, hogy egyfajta belépő lehet a következő lépéshez, ahol a gazdasági érdekeltséget elismerve részben egy Szabolcs megyéből, és azért örülök, hogy Tilki Attila képviselő úr ennek az albizottságnak is a tagja, mert Szabolcs megye és Kárpátalja, tehát a Tisza-menti járás kooperációjával, egyébként ez szerintem nyugodtan nyilvánosan is elmondható, hogy ez mindenki érdeke. Tehát ha gazdaságilag érdekeltté tesszük ebben azt az Ukrainát, amelyik számára szerintem Kárpátalja gazdasági fellendülése fontos kell hogy legyen, akkor én úgy hiszem, hogy ebben el kell kezdenünk egyfajta kooperációt. Én ezt egy olyan lépésnek tartanám, amiben egyébként Seszták Miklós kormánybiztos úrral is már

elkezdünk egy párbeszédet, ennek az anyaga, amint elkészül, akkor Tilki Attila képviselő úrral is és Seszták kormánybiztos úrral is leülünk és erről tárgyalunk, azzal együtt, hogy szerintem ma a kárpátaljai magyarság kell hogy azt a támogatásunkat élvezze, és azt a támogatást élvezze is a parlament és a kormányzat részéről is, amiben a szolidaritásunkat maximálisan kifejezzük a helyzetüket tekintve.

Tisztelt Elnök Úr! Képviselő Urak! Szeretném jelezni, hogy ebben a ciklusban, és köszönettel azért is, hogy folytathatom a munkámat, önökkel együtt, nyilvánvaló, a Horvátországban élő kisebbségekre szeretnénk már tovább bővíteni a teendőinket, így az ottani képviselőkkel elkezdünk egy párbeszédet arra vonatkozóan, hogy először is nézzünk át valamennyi olyan települést, ahol magyarság él, azt az intézményrendszert, amivel egyébként ott a magyarság rendelkezik. Nagyon jól ismerjük, hogy ott a MESZ milyen helyzetben van, és az ő anyagi ellehetetlenülésük miatt nem nagyon szeretnénk, ha az a magyar infrastruktúra, ami létezik, az elveszne, ezért mi úgy gondoljuk, hogy ennek az áttekintése az egyik legfontosabb első lépés, amiben egy katasztert elkészítünk erről, és egy közös stratégia készítése történik abban, hogy a következő esztendőben mit kell lépni, hogy azt a magyar közösséget megtartsuk, amely magyar közösség Horvátországban még létezik. Itt azért szeretném azt jelezni, az elmúlt hétvégén Rijekában jártam, a rijekai magyar napokon, ami számunkra azért is fontos, mert Rijeka 2020-ban Európa kulturális fővárosa lesz, 2021-ben pedig Temesvár, tehát ezek is jó lehetőségek arra, hogy magyar közösségeink a kultúránkat, irodalmunkat, történelmünket bemutathassák, ezért reményeim szerint ez tovább fog folyni, és szeretnénk ott is a magyar közösség számára olyan infrastruktúrát biztosítani, ami ennek is jó teret nyújt.

Végül, de nem utolsó sorban tájékoztatom önöket, és erről a KMKF-en már készítettem egy összefoglalót, mégpedig arról, ami az ifjúsági fókuszcsoporthoz vizsgálatot jelent, amit végeztünk a határon túli 18-35 éves kor közötti korosztályban arról, hogy számukra mit jelent a mai európai valóságban az autonómia, hiszen mindenki viszi a zászlót az elmúlt 28 esztendőben, viszont az az európai szubszidiaritás, ami létezik, ez mennyiben elégíti ki, illetőleg mennyiben szeretnék a magyar közösségek számára az autonómiát, értik-e, miről van szó, szükséges-e ebben valamilyen edukáció, mennyire szeretnék ők felemelni a zászlót, és ebben, szeretném jelezni, hogy folytatni szeretnénk ezt a munkát is. Hiszen most már ennek a mélységeit is vizsgálva, szeretnénk tovább folytatni, és tovább folytatni azzal az elképzeléseinkkel, ami részben iOS-re és Androidra biztosítana appokat, hogy ezekben is megcélozzuk azokat a lehetőségeket, amik már ebben az információs társadalomban a fiatalok számára is ezeket az információkat elérhetővé teszik. Ebben Bedő Árpád úr sokat segít, akit szintén meghívtam.

Itt áttérnék arra a kapcsolatrendszerre, amelyben én a munkámat folytatom. Egyrészt azokkal a kapcsolatokkal, amit jeleztem, a Kisebbségi Jogvédő Intézettel, a Külügyminisztériummal, hiszen ha már az elképzelések megvannak, akkor nem kerülhető meg, hogy a Külügyminisztériumot kihagyjuk abból, ami ezeknek a kérdéseknek az asztalra tételét és a párbeszédet jelentheti, hiszen a többségi társadalom támogatása nélkül és a nemzetközi környezet támogatása nélkül nehéz végigvinni ezeket a kérdéseket. Tehát ebben a ciklusban szeretnénk ezen a téren továbblépni. A Kárpát-medencei Autonómia Tanáccsal folytatom még az együttműködést, amiben remélem, hogy azért a KMAT kiegészülése és egy új, a százéves centenárius során létrejövő kooperáció még inkább lehetőséget nyújt arra, hogy ott folytassuk ezt a teendőt. Én a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumán a különböző munkabizottságokban szoktam még részt venni, ahol meg tudjuk teremteni azt a közös tudást, hogy ezt a folyamatot sikerrel vigyük végig.

Tisztelt Elnök Úr! Szoktak nekem feltenni egy olyan kérdést, hogy hogyan látom, mikorra lesz autonómia. Ez egy érdekes kérdés, és szeretném azért megosztani a képviselő urakkal is, hogy azt jól kell látni, hogy ez nem olyan folyamat, hogy szeptember 30-án még nincs, október 1-jén úgy kelünk föl, hogy autonómia van, mert félek, hogy ez akkor a csodavárás mindenki számára, ami aztán csalódást okoz. Ez egy folyamat, tehát ebbe beletartoznak azok az apró lépések is, amelyek a közösség részéről történnek akár intézménylétesítésekben, az oktatás kibővítésében, a kulturális lehetőségek bővítésében. Számomra egyébként ez jelenti a finomhangolást, vagy akár az olyan lépésekben, mint ami Szerbiában a részarányos foglalkoztatás elérésével történt. Ezek addig is, amíg Európában egy olyan helyzetet tudunk teremteni, hogy fölméri az Európai Bizottság, a Parlament is, hogy anélkül nem fog tudni tovább sikeresen politizálni, ha az 50-60 milliós saját őshonos kisebbségeiről megfelelnek. Én bízom benne, hogy a következő választáson olyan összetétele lesz az Európai Parlamentnek, ami ezt a kérdéskört is tudomásul veszi, hogy tovább kell vinnie, főleg akkor, és reményeim szerint azok fognak többségbe kerülni, akik nem egy európai egyesült államokban gondolkodnak, hanem a nemzetek Európájában. Ezt azért is mondom, mert nagyon érdekes, hogy azok, akik az európai egyesült államokról gondolkodnak, nekik lenne leginkább érdekük az, hogy a kisebbségek kérdéskörében pozitív lépéseket tegyenek, mert nem kerülhető meg. Ezért én úgy gondolom, hogy sikertelen minden olyan törekvés, ami ezt az egyesültállamok-gondolatot táplálja, úgyhogy bízom benne, hogy a következő esztendőben, ha október 1-jén összeülünk, akkor azt fogjuk látni, hogy jó hátszelet fogunk tudni kapni ahhoz a törekvéshez, amit teszünk. Azt szokták mondani, aki nem tudja, hova hajózik, annak nincs jó szél. Én ma azt látom, hogy közösségeink tudják, hogy hova akarnak hajózni, a szelet nemcsak mi tudjuk az ő vitorlájukba biztosítani, hanem ehhez az európai és a nemzetközi közvélemény támogatása is szükséges, és ezzel kívánjuk folytatni. Köszönöm, elnök úr, a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök asszony, a rendkívül alapos és körültekintő helyzetjelentését, és megadnám a szót most Kulcsár-Terza Józsefnek. Azt mondtam, hogy az MPP képviseletében, de az RMDSZ-frakcióban ül a képviselő úr, tehát ilyen értelemben kicsit kérném, hogy a parlamenti munkájára is egy picit reflektáljon, illetve hogy mi a helyzet az autonómiakonceptióban ma Erdélyben, mit jelent a november 18-i megemlékezés, és hogy látja képviselő úr, hogy a román parlament a következőkben hogy fog reagálni erre a kérdésre, illetve milyen témák várhatók az autonómiakonceptió mentén.

Kulcsár-Terza József kiegészítése

KULCSÁR-TERZA JÓZSEF parlamenti képviselő (Románia): Köszönöm a szót. Szeretettel köszöntök mindenkit. Köszönöm a meghívást és köszönöm a lehetőséget, hogy itt lehetek. Jó érzés itt ülni és a székely zászlót nézni, ott Bukarestben ilyen lehetőség nincs, csak akkor volt, amikor az egyik bizottsági ülésen európai tanácsi vendégeket fogadtunk, és én akkor felálltam, elővettem a nagy székely zászlót s bemutattam, hogy erről van szó, ezt nem szabad használni Székelyföldön. Még egyszer köszöntök mindenkit.

Bukarestben elég érdekes élet van. Nem tudtam megszokni, azt is el kell mondjam. Ott általában a bizniszről szól az élet a román politikusok között, és azt szokás mondani, hogy ha az ember meg akar maradni szűzen, akkor inkább maradjon otthon. *(Derültség.)* De komolyra váltva a szót, tavaly december 22-én benyújtottam Székelyföld területi autonómiájának a statútumát. Ezt megelőzően, meg kell mondani nyíltan, voltak, akik le akartak beszélni, megpróbáltak megakadályozni, nem tetszett,

volt, aki azt mondta, hogy nem időszerű, nem most kell beadni, hagyjuk, meglátjuk. A Magyar Polgári Párt és az én csapatom mi úgy láttuk s úgy látjuk, hogy nem tévedtem, nem tévedtünk, be kellett nyújtani, és abszolút az történt, amire én vártam, nem más. Más arra számított, hogy akkor lesz egy nagy cirkusz, a románok el fognak ítélni. Ez nem történt meg. Március elején kezdődtek a bizottsági ülések, legelőször a képviselőház önkormányzati bizottságában, közigazgatási bizottságában tárgyaltuk, és annak az elnöke egy liberális képviselő, aki nagyon nagy magyarellenes. Én is meglepődtem, nem történt semmi. El tudtam mondani, amit akarok, fenn tudtam tartani a törvénytervezetet. Izsák Balázs elnök úr velem volt, szót kapott, én kértem, hogy akkor hallgassák meg, szót kapott, el tudta mondani. Voltak kis kérdések, és mondták, hogy akkor vita nincs.

Márton Árpád, az RMDSZ-es képviselő kollégám, nagyon érdekes módon, szót kért, és azt mondta, hogy tárgyaljuk cikkelyről cikkelyre, s mondják meg, hogy mi bajuk van. Első cikkely, második, menjünk sorba. Elutasították. Megmondom őszintén, nekem nem tetszett volna, mert vitát lehet folytatni, de azt nem akartam, hogy most a státútumot módosítsuk, de elutasították a párbeszédet. Ilyen szempontból lehetett látni, hogy egy, el se olvasták, nem tudták, miről van szó, és nem akarnak erről beszélni. Persze, ebben a bizottságban mindenki - az RMDSZ-es képviselőkön kívül - ellene szavazott.

Következett az emberi jogi bizottság, ahol Izsák Balázs elnök úr ugyancsak velem volt, ugyanúgy el tudta mondani, én is el tudtam mondani, Benkő Erika képviselőtársam el tudta mondani. Érdekes módon három tartózkodás volt, mi megszavaztuk Benkő Erika képviselőtársammal és a szociáldemokratáktól ketten s a kisebbségektől egy tartózkodás volt. Nagyon érdekes volt.

Következett a plénumi vita, s akkor igen, akkor politikai üzeneteket fogalmaztak meg. Rendesen a szakbizottság az a plénum, ott kell vitát folytatni, ez elől elzárkóztak, de mikor a plénumban voltunk, akkor az üzenetek elhangzottak. Elmondták, hogy itt nincs határmódosítás, nem kell határmódosítás, persze nem erről van most szó, de félrebeszéltek. Nagyon jó volt azt is látni, hogy közösen cselekedtünk, közösen léptünk, az RMDSZ, el kell mondani tisztán és tisztességesen, hogy teljes mellszélességgel odaállt, kiálltak, véleményt formáltak, jó volt látni.

Egy dolog, amivel nem tudnak mit kezdeni, és nagyon érdekes, arról beszélnek, hogy Románia csatlakozni szeretne Moldáviával, s ott, Moldáviában van egy területi autonómia, a gagauz területi autonómia, és én ezt mindig elmondtam, és még Traian Băsescu, a volt államelnök se tudott mit kezdeni ezzel a kérdéssel, mert mindig megkérdeztem, hogy akkor most mi lesz, ha egyesül Románia, tegyük fel, Moldáviával, megszüntetitek azt a területi autonómiát? Én fordítva tettem fel a kérdést.

A képviselőházi vita után, elmondom őszintén, ezt már én sem hittem volna, sok román képviselő odajött, gratuláltak, s megkérdezték, hogy ezzel a kérdéssel miért nem foglalkoztunk eddig. Jó kérdés, ez az én kérdésem is, s ez a tapasztalatom is, hogy talán 28 évig többször kellett volna ezzel a kérdéssel foglalkozni. A szenátusban is tárgyaltuk a státútum helyzetét, ugyanúgy történt minden, mint a képviselőházban, ott is a plénumban volt egy kisebb-nagyobb vita. Ott, mikor én felszólaltam a végén, magyarul is elmondtam, amit akartam mondani, és nem történt semmi.

Szóval az én tapasztalatom az, hogy a területi autonómia fogalmával kell foglalkozni Bukarestben, és az lenne a jó és a célszerű, hogy közösen lépünk fel. Persze, ha ez nem így lesz, én el vagyok szánva, a csapat a hátam mögött van, és ha engem felkérnek és bíztatnak, én úgy látom, hogy a jövőben újból be kell terjeszteni, kell tárgyalni róla. Nem fog történni semmi, de szokják a gondolatot. Több román-

magyar párbeszédet kell szervezni ebben a témában, mert igazán elismerte több képviselő, szenátor, hogy el se olvasta, hogy mi áll a törvénykezdeményezésben. Így áll az autonómia helyzete. Szóval, hogy elutasítják Bukarestben, az egy dolog, de ha mi nem kezdeményezzük, ha mi nem tárgyalunk róla, akkor ki fog tárgyalni róla, mikor lesz akkor autonómia? Itt feltevődött a kérdés, ha nem foglalkozunk vele, akkor talán nem lesz soha.

Centenárium éve van, és a román testvérek azért biztos, hogy december 1-jére nagyobb csinnadrattával készülnek, de itt van a november 18-ai sepsiszentgyörgyi megmozdulás, rendezvény, ha így tetszik, amit a Székely Nemzeti Tanács szervez. Mindig elmondtam és elmondtuk, hogy nem az a fontos, hogy most ki a főszervező, hanem a cél. Mi ott leszünk, mi úgy látjuk, hogy el kell menni, ki kell állni. Az lenne a szerencsés, hogy minél többen legyünk, egységet tudjunk felmutatni, és tudjunk üzeni Bukarestnek, hogy igen, mi mit akarunk. Nagyon fontos az egységes fellépés, mert ha széthúzás van bármilyen kérdésben, ami a nemzeti üggyhez tartozik, akkor mindjárt fognak rajtunk, akkor nem lesz jobb. Így áll ez a szervezés. Még próbálunk más rendezvényt is szervezni ott november vége felé, hogy azért érezzék a román testvérek, hogy akkor mi is vagyunk és foglalkozzanak velünk. Köszönöm szépen, és ha van, lesznek kérdések, nagyon szívesen válaszolok.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Most megadnám a szót az autonómia régi harcosának, az Erdélyi Magyar Néppárt képviselőjében Toró T. Tibornak.

Toró T. Tibor kiegészítése

TORÓ T. TIBOR elnök (Erdélyi Magyar Néppárt): Köszönöm szépen.

Tisztelt Elnök Úr! Kedves Elnök Asszony! Tisztelt Képviselők! Én is köszönöm a meghívást és a lehetőséget, hogy itt erről a nemzetpolitikai fontos stratégiai kérdéstről itt beszélhetünk. Maga az a tény, hogy ez az albizottság létezik, egyáltalán létezik a Nemzeti összetartozás bizottsága és azon belül pedig ez az albizottság, ez azt jelzi, hogy a magyar nemzetpolitika és a magyar Országgyűlés ezt a kérdést úgy kezeli, hogy a helyén kezeli, hiszen e körül áll vagy bukik a Kárpát-medencei magyar jövő, hogy sikerül-e ezt a közjogi viszonyt rendezni azokkal az utódállamokkal, amelyekben Trianon után, tehát már 100 éve élünk adatott.

A nemzetegyesítés és azon belül az állampolgárság kérdése az anyaországgal rendezzi a közjogi viszonyt. Itt komoly előrelépéseket könyvelhettünk el az elmúlt évtizedben. Igazából most már a mennyiségi munkáról a minőségi munkára tevődik át a hangsúly, és itt nagyon számítunk a Nemzeti összetartozás bizottsága munkájára is abban, hogy az állampolgárság kérdését minél több tartalommal töltsük meg. Az autonómia kérdésében már nem lehetünk ennyire elégedettek, hiszen itt az elmúlt évtizedben, de az elmúlt három évtizedben áttörést igazából nem sikerült elérni, holott az legalább annyira fontos, hiszen az a mi esetünkben Romániában kell, hogy a mi közjogi viszonyunkat rendezze.

Örülök annak, hogy itt a legavatottabb emberek előtt beszélhetek egy kicsit erről, mert a kétoldalú kapcsolatokban, tehát a személyes kapcsolatokban sokszor az az érzésem támadt, hogy itt az anyaországban az autonómia kérdését általában Székelyföldre szűkítik le. Természetesen ez a legkeményebb autonómia és a legkeményebb közjogi konstrukció, amely az erdélyi magyarság körülbelül felének a sorsát rendezné megnyugtatóan, ha sikerülne ennek a törvényi kereteit megteremteni, de amikor az autonómiáról beszélünk mi otthon, akkor ez csak az egyik formája. Annak is örülök, hogy Szili Katalin elnök asszony, a miniszterelnök megbízottja az érdeklődését már kiszélesítette, és ennek az autonómia kerekasztalnak

a keretében most már felvettük a portfóliónkba a széles értelemben vett kulturális autonómia kérdését is, és ebben is keressük a közös megoldást.

Ami Székelyföldet, illetve a területi autonómiát illeti, itt tulajdonképpen két út áll előttünk. Az egyik egy sajátos megoldás, ami csak Székelyföldre koncentrálna és egy egyedi esetként kezeli ezt, és így próbál egy jogszabályi keretet ennek megteremteni. Ezt követte a Székely Nemzeti Tanács, illetve tulajdonképpen az RMDSZ autonómiastatútuma is egyedi megoldásként kezeli ezt. Van még egy másik út is, amely nem mond ennek ellent, hanem ezt kiegészítheti, ez a regionális autonómia kerettörvényének a létrehozása. Ez az aszimmetrikus regionalizmus elve mentén próbál jogszabályi keretet teremteni ennek, abból kiindulva, hogy nemcsak Székelyföld az egyetlen olyan terület, amely sajátos jogállást érdemelne törvényben, hanem Románia semmiképp sem egy egységes nemzetállam, nem homogén nemzetállam, és számtalan olyan régió van - a Bánságtól egészen Dobruzsáig vagy Máramarosig vagy akár a Partium -, ahol egy sajátos jogállású regionális autonómia segítené úgy általában az országnak és sajátosan nekünk, magyaroknak.

Ezen az úton félve, megpróbáltunk mi elindulni az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanáccsal, amelynek én akkor még az ügyvezető elnöke voltam, viszont nem nagyon találtunk akkor még fogadókészségre. Igazából nem értették meg ennek a fontosságát, mert ez kicsit átteszi a hangsúlyt az etnikai elem felől az általános megoldás felé, viszont ajánlanám az önök figyelmébe ezt, hogy figyeljünk oda erre a kérdésre is, nem a másik helyett, hanem a másik mellett, azért, mert tulajdonképpen ébrednek az autonómia szellemisége főleg Erdélyben. Nem sikerült ezt még komolyan politikai erőnek artikulálni, de megváltozhat ez a helyzet, és esetleg ezt még akár katalizálni is lehetne. Tehát igazából odafigyelést és talán támogatást kérnék önöktől azokkal az eszközökkel, amelyekkel önök rendelkeznek.

A másik típusú autonómia, a személyi elvű vagy a széles értelemben vett kulturális autonómia törvénye, ennek a jogszabályi keretei, tervezetei léteznek. Tulajdonképpen kettő ilyen történt, az egyik 2004-ben, még képviselőként jómagam néhány kollégával nyújtottuk be akkor a román parlamentnek a személyi elvű autonómia kerettörvényét és emellé egy sajátosan a magyar közösségnek a kulturális autonómiaigényét. Ez azóta ott porosodott, sokáig a román parlament bizottsági fiókjában, aztán végül is kipakolták onnan egy házszabály-módosítással, hogy ha négy évig, egy ciklusban nem nyúlnak hozzá, akkor az megszűnik létezni. De emellett van egy olyan jogszabály, amelyet 2005-ben tulajdonképpen a román kormány kezdeményezett - akkor az RMDSZ koalíciós partnere volt az akkori kormánynak -, amely egy kisebbségi kerettörvényt tett le a parlament asztalára, és ennek volt egy fejezete, amely a „Kulturális autonómia” címet viselte. Nemigen volt köze a kulturális autonómiához, de a lényeg az, hogy itt fölvezolta, hogy legalább a lehetőségekről vitát folytassunk. Igazából nem sikerült, eltelt 13-14 esztendő és ebben a kérdésben nem sikerült előrelépni. Köszönöm Szili Katalinnak, hogy erre odafigyelt, és felvettük a kerekasztalunk témái közé, mert akár holnap is, de mindenképpen előállhat egy olyan helyzet, hogy a román kormány ezt előveszi, leporolja, élénk teszi, és akkor nagyon fontos lenne, hogy a magyar pártoknak, illetve az autonómiával foglalkozó politikai mozgalmaknak legyen egy egységes álláspontja ebben a kérdésben, és ne a nyilvánosság előtt vesszünk össze, hogy mi is az a kulturális autonómia. Tehát ebben is kérem az önök odafigyelését és támogatását.

A harmadik autonómiaforma - mert három szinten emlegetik a közbeszédben - igazából a kettőnek valamilyen módon a keveréke, ez a sajátos jogállású önkormányzatok. Vita van, hogy egyáltalán van-e ennek létjogosultsága, a gyakorlat viszont azt mutatja, hogy nagyon jó lenne, például Marosvásárhely esetén, ha egy brüsszeli modellt sikerülne kodifikálni. Nem tartunk még ott, de eljőhet az az idő,

amikor egy sajátos jogállású önkormányzat jogi keretét meg lehetne teremteni. Ezt vagy a közigazgatási törvénykönyvbe lehetne valamilyen módon belefoglalni, vagy egy sajátos jogszabályt lehetne erről hozni. Ez inkább a perspektívája az egésznek.

Néhány megállapítás akkor annak margójára, amit itt elnök asszony elmondott. Egyrészt hadd emeljem még én is ki ennek a bizonyos január 8-i elvi közös nyilatkozatnak a fontosságát, amit a három erdélyi magyar párt elnöke írt alá, amelyben gyakorlatilag megszületik egy elvi egyetértés az autonómia tényében, hogy ez egy stratégiai cél. Ennél tovább nem, de még néhány megállapítást, néhány elemet fogalmaztunk meg, amiben egyetértünk az autonómia kérdésében, hogy mit értünk alatta, mert beszélhetünk róla, esetleg mást értünk alatta. Ennek az elmúlt években számtalan példája volt, hogy beszélünk róla, de igazából nem azt láttuk benne. Tehát ebből a szempontból ez a nyilatkozat elvi fontosságú, és köszönet Szili Katalinnak, hogy segített nekünk ebben, hogy ezt létrehozzuk.

Vicces volt azon a közös sajtótájékoztatón, ahol végül is aláírták a nyilvánosság előtt a pártelnökök. A román sajtó egyből rászökött arra, és kérdezte, hogy ugye, Budapestnek ez volt az igénye, és hogy is van ez. Akkor annyira hevesen bizonygatta mind a három pártelnök, hogy nem, nem, szó se róla, Budapestnek semmi köze ehhez, hogy mindenki számára világos volt, hogy azért Budapestnek van köze ehhez az egészhez. De ez nem is baj, hogy van köze, hiszen a nemzetpolitika szíve azért itt dobog Budapesten, és el is várjuk, hogy legyen köze Budapestnek az ilyen típusú dolgokhoz, és köszönet Szili Katalinnak, hogy ebben segített, és szükség van arra a munkára, amit végez még egyéb más kérdésekben is. Tehát ebben volt egy elvi egyetértés.

Sok kérdésben nincs elvi egyetértés, vannak különbözőségek, és szokás azt mondani, hogy nem tudjuk, hogy mit akarunk, mert például van két székelyföldi autonómiastatútum, és akkor próbálják ezt egyeztetni. Nekem az a meglátásom és az Erdélyi Magyar Néppártnak, az erdélyi ellenzéknek az a meglátása, hogy nem érdemes ezzel most foglalkozni, mert ahol most tartunk ebben a folyamatban, szinte mindegy, hogy mi van ebben a statútumban. Tehát ez az elvi megállapodás elég ahhoz, hogy haladjunk tovább, és majd, amikor eljön az ideje annak, hogy nézzük meg, hogy hogyan töltjük fel tartalommal az autonómia kérdését, konkrétan a jogszabályt, akkor lesz fontos az, hogy ezeket az elvi különbözőségeket, hogy megyék, székek, hatáskörök, egyebek, és akkor fontos lesz. Tehát érdemes ezen dolgozni, műhelymunkával haladni tovább, és nagyon fontos ez az anyag is, amiben segítettünk az elnök asszonynak, örömmel különben, hogy így látszódjon egy ilyen párhuzamosság, de most, ebben a szakaszban nem ez a lényeges. Igazából az a lényeges, hogy a politikai cselekvés, a döntések mentén próbáljunk közösen fellépni, és itt vagyunk deficitesek, mert beszélünk az autonómiáról, de amikor konkrét döntést kéne hozni egy kérdésben Bukarestben, a parlamentben, máshol, akkor bizony kiderül az, hogy a prioritások listáján nem mindenkinek van nagyon elől az autonómia kérdése.

Tehát én azt mondanám, hogy a segítségre ebben a kérdésben lenne szükség, mi egy közös akciótervet szerettünk volna amúgy látni, az Erdélyi Magyar Néppárt ebben megegyezésre jutni az RMDSZ-szel, a Magyar Polgári Párttal, illetve a két civil politikai mozgalommal, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanáccsal és a Székely Nemzeti Tanáccsal. Ez még nem egy veszett ügy, szerintem ezt létre lehetne hozni. Az elv, amelynek mentén együtt kéne működni, ez a munkamegosztás és a komplementaritás, mert nyilván az RMDSZ, és most az MPP is a két képviselőjén keresztül Bukarestben van, van nekik egy mozgásterük, amiről Kulcsár József barátom itt beszélt, de ez nem minden egyrészt. Másrészt van egy megállapodás a kormánypárt és az RMDSZ között a végrehajtás szintjén. Nem került bele semmilyen

módon, még utalás szintjén se az autonómia, de ott is van egy kis mozgástér. Harmadrészt vannak ezek a mozgalmak.

ELNÖK: Szeretném jelezni, hogy még egy perce van hátra.

TORÓ T. TIBOR elnök (Erdélyi Magyar Néppárt): Igen, megyek a vége felé már. Vannak ezek a mozgalmak, és ennek jó példája, amire az elnök úr rá is kérdezett, a november 18-i nagygyűlés, amelyet az SZNT kezdeményezett, amúgy az EMNT-vel közösen, és a pártok oda fognak állni, mi biztos, és itt fontos az önök jelenléte az ilyen típusú megnyilvánulásokon, tehát jelenlétükkel támogassa mindenki, ahogy amúgy tették eddig is, több ízben is.

A harmadik, és azt hiszem, ez idetartozik, hogy Orbán Viktor meghirdette, most nem tudom, nyilvánosan-e, de mindenképpen beszélt arról, hogy itt ebben a ciklusban következik egy alkotmányrevízió ismételt. Azt hiszem, hogy itt lenne mozgástér, hogy az autonómia kérdése markánsabban kerüljön be a magyar Alaptörvénybe, tehát ennyit erről. Szívesen állnánk az önök rendelkezésére ötletekkel, akár javaslatokkal, módosításokkal is. Amiben lehetne még együttműködni, nyilván egy szakmai műhelymunka folyik, mi amúgy Bálványos Intézet néven szintén ketten grundoltunk pontosan ezzel a céllal, hogy az autonómia kérdéskörét szakmai oldalról vizsgáljuk meg.

Az utolsó dolog pedig, amely a magyar kormány hatásköre elsősorban, a külpolitikai mozgástér kiszélesítése. Itt vagyunk a legnehezebb helyzetben, hiszen egyrészt a magyar külpolitika vívja a maga harcát Európával, másrészt pedig szövetségeseket keres a Kárpát-medencében a szomszédos országokkal. Itt azt hiszem, nagyon bölcsseknek kell lennünk, önöknek is meg nekünk is, hogy találjuk meg azt a keskeny ösvényt, amelyen végig lehet menni akkor, amikor a kétoldalú kapcsolatokban partnerséget keres például Magyarország Romániával. Lesz erre példa a következő hetekben már akár, és hogy ezek a partnerségek, ezek az egyezségek ne szorítsák háttérbe a nemzetpolitikai célokat, konkrétan az autonómia ügyét. Vannak itt is ötleteim, ötleteink és javaslataink, a megfelelő pillanatban akkor ezeket meg fogjuk tenni.

Még egyszer köszönöm a lehetőséget, és nyilván, ha a kérdésekre válaszlehetőség van, akkor azt meg fogom tenni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nagyon kevés időnk van. Tehát számtalan lehetőség lesz még arra, hogy beszéljünk ezekről a kérdésekről, hogy javaslatainkat megfogalmazzuk és megoldásokat dolgozzunk ki, most összesen húsz percünk van. Megadnám a szót, és kérdezném, hogy az albizottság, bizottság tagjai közül ki kíván szólni, hogy az időkeretet eszerint mérjem fel, mert mindenképpen a végén meg szeretném adni a szót, ha van kérdés, akkor mindenképpen, ha nincs, akkor is zárszóra miniszterelnöki megbízott asszonynak. Ki szeretne szólni a bizottság tagjai közül, kérdést föltenni, javaslatokat megfogalmazni? *(Szávay István és Dr. Brenner Koloman jelentkezik.)* Kettő. Akkor azt kérem, hogy 5-5 percben maximum. Köszönöm. Szávay képviselő úr!

Hozzászólások

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Nehezet kér tőlem, elnök úr. Köszönöm szépen.

Üdvözlöm önöket szeretettel. Nagyon örülök, hogy erre az ülésre most sor került, és hogy elnök asszonyt is meghallgathattuk, illetve vendégeinket is, mert a közvélemény előtt, előttünk, képviselők előtt is sokszor kevésbé látszik az a munka, főként háttérmunka, amit elnök asszony végez az autonómiaügyek segítése,

támogatása tekintetében. Hadd kezdjem azért egy-két, kicsit más jellegű megjegyzéssel! Elnök asszony több alkalommal is nyilatkozta azt például, hogy nem személyeket, hanem a magyarság ügyét képviseli, vagy hogy nem tartja magát politikusnak - *(Dr. Szili Katalin: Pártpolitikusnak!)* Pártpolitikusnak, igen-igen -, ami abból a szempontból nyilván igaz is, és egy olyan ügy gazdája picit a kormányzaton belül, amiben Magyarországon a magyar parlamenti pártok között legalább nagyjából konszenzus van, vagy ez a konszenzus legalábbis, mondjuk, a baloldalon, az LMP meg az MSZP legalábbis egyetért az autonómiaügyek tekintetében vagy ennek támogatása kapcsán jelenleg, ez fontos. Én ez ügyben annyit azért hadd mondjak el, elnök asszony, hogy átnézve az elmúlt hónapok nyilatkozatait, én szerencsésebbnek tartanám, ha valóban ehhez próbálnánk egy kicsit jobban ragaszkodni, és elnök asszony egy ilyen fontos téma vívőjeként valóban egy kicsit integratívabb lenne. Nem vagyok benne biztos, hogy szerencsések e téma kapcsán az olyan jellegű megjegyzések, amelyeket egy-két interjúban tett kifejezett pártpolitikai céllal akár a választások kapcsán, amikor például arról beszélt, hogy a baloldal és a Jobbik összefogása káoszba taszítaná az országot, amiről egyébként szó nem volt, csak a kormányzati sajtóban, vagy hogy a szavazók bölcsen döntöttek, mert a biztonságra szavaztak a globális érdekeket kiszolgálók felfogása helyett.

ELNÖK: Tekintettel az idő szűkére, én javasolnám, hogy maradjunk az autonómia témájánál.

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Az autonómia témájánál vagyok. Tehát én szerencsésebbnek tartanám, ha elnök asszony valóban azokra a kérdésekre rakna hangsúlyt, amelyek konszenzust teremtenek. Ha egyszer már levetette, és ön több alkalommal levetette a pártpolitikai béklyóit akkor, amikor az MSZP-nek a nemzeti ügyekben nem vállalható álláspontjával nem értett egyet és a nemzeti ügyek mellé állt, én szerencsésebbnek tartanám, ha ilyen pártbéklyót a továbbiakban sem venne magára.

Nyilván nem lehet könnyű ezt a feladatot elvinni akkor, amikor egy olyan térben kell mozogni, hogy a magyar a külpolitikában - és erre Toró elnök úr is kitért -, én úgy gondolom, hogy nem kellő hangsúllyal jelenik meg az autonómiaküzdelmek ügye. Ön úgy fogalmazott, hogy vívjuk a harcunkat Európában, mi azt látjuk, és sokszor elmondtuk az elmúlt időszakban, hogy nem láttuk azt, hogy az autonómia ügye bármikor annyira a magyar külpolitika homlokterébe került volna. Volt egy uniós elnökségünk, amikor ezekről az ügyekről egyáltalán nem beszéltünk, és a kétoldalú kapcsolatokban az autonómia kérdése most sem merül fel. Nem nagyon találni az elmúlt években olyan nyilatkozatot, ami akár magyar-román, magyar-szerb vagy magyar-szlovák viszonylatban az autonómia sürgetése lenne, vagy itt megemlíthetném a Beneš-dekrétumokat. Persze, vannak Beneš-dekrétumok, de egyetlenegyszer nem hallottunk egyetlenegy fideszes kormánytagtól sem arról, hogy ez ügyben valamit lépni kellene. És ezekről a kérdésekről nyilván nemcsak a MÁÉRT-on kell beszélni meg itt magunk között, mi úgy látjuk, hogy ez nem kellően jelenik meg a magyar külpolitikában.

Egy-egy mondatot akkor hadd reflektáljak a különböző régiókra! Délvidék kapcsán: komolyra véve a szót, ha ekkora energiák vannak abban, hogy az erdélyi autonómiakoncepciókat egyeztessük, ami nagyon jó és helyes, akkor úgy gondolom, hogy érdemes lenne önnek Délvidéken nemcsak a Fidesz partnereivel szóba állni, hanem mondjuk, meghallgatni az ottani más legitim szervezeteket is. Ugyanis van autonómiakoncepciója például a VMDK-nak is, de a legjobb tudomásom szerint ön a VMDK képviselőivel egyetlenegyszer sem találkozott még hivatalos formában vagy az

ő autonómiakoncepciójuk egyeztetése kapcsán, holott itt hallhattuk elnök asszonytól több alkalommal, hogy a párbeszéd fontosságát hangsúlyozta, illetve azt, hogy az autonómiakoncepciókról nem Budapesten kell döntenet. Úgy gondolom, ha Délvidékkel kapcsolatban legitim tényezőknak van véleménye, ami más irányba vezet, mint adott esetben az ottani domináns párté, akkor azért Budapestnek azt érdemes lenne meghallgatnia.

Azt pedig szeretném konkrétan megkérdezni, amiről már vitatkoztunk itt egy páran a bizottsági ülésen is meg a parlamentben is, hogy a Magyar Nemzeti Tanács, amit a Fidesz úgy hangsúlyoz, mint a délvidéki autonómia letéteményese, és ön is zászlóshajóként beszélt erről egy interjújában, a Magyar Nemzeti Tanács jogköreit szűkítették az elmúlt hónapokban. A Magyar Nemzeti Tanács egyetértési jogokat vesztett el és ezzel kapcsolatban a magyar kormány egész egyszerűen nem hajlandó lépni, azért, mert a délvidéki szövetségesüknek ez az érdekeit sértené, aki egy alku kapcsán ebbe a jogkörszűkítésbe belement.

Erdély kapcsán azt szeretném megkérdezni akár öntől, de akár inkább vendégeinktől, hogy a regionalizációs tervezetek most hogy állnak, hiszen ez korábban nagyon nagy téma volt, amikor Székelyföldet még regáti megyékkel akarták összekötni, meg mindenféle tervezetek voltak, hogy milyen regionalizáció jöjjön létre Erdélyben. Ez nyilván fontos a székely autonómia kapcsán is. A román jogalkotásban hogy áll ez a kérdés, egyáltalán mire kell ez ügyben készülni? Be tudjuk-e illeszteni azt, amit az RMDSZ szorgalmaz, hogy valahogy a román regionalizációs törekvésekbe kell beilleszteni ezt a magyar autonómiakoncepciót. Ez ügyben mire tudunk most számítani?

Horvátország kapcsán: Kárpátalján létrejött a megegyezés a két párt között, mert ott az UMDSZ túl erős lett volna ahhoz, hogy le lehessen nyomni, ezért más stratégiát választott a kormány. Horvátországban nem ez a helyzet. Horvátországban a magyar kormány azt a helyzetet választotta, hogy a saját ellenzékének kikiáltott Magyar Egyesületek Szövetségét tönkretesz és beszántatja. Ez a folyamat most is zajlik, pénzügyi visszaélésekkel vádolják a MESZ-t, ami akár igaz is lehet, bár ők ezzel kapcsolatban a saját álláspontjukat soha, sehol nem mondhatták el egyébként, és itt intézmények fognak elveszni, elnök asszony, erre szeretném felhívni a figyelmet, hogy erről tud-e, illetve hogy a kormány erről tud-e, vagy van-e erről valamiféle gondolkodás. Ez az egyesület valószínűleg meg fog szűnni, a tulajdonában lévő ingatlanok pedig elképzelhető, hogy el fognak veszni magyar szempontból. Erről van-e önnek tudomása, illetve ezzel az ügygel lehet-e valamit kezdeni?

Ha a gránitszilárdságú alkotmányt most nyolcadszorra is módosítani fogjuk, akkor én nagyon kiváló ötletnek tartom és a magunk részéről jó szívvel fogjuk támogatni, hogy ebbe az autonómiatörekvések belekerüljenek, ezt örülök is, hogy felvetette, elnök úr. Egyébként most jelentettük be a hétvégén, hogy az EP-választásokra is egyébként a Jobbik három legfontosabb programpontja vagy vezérfonala közül, amit a nemzetközi közösségben vagy az EP-ben a nemzetközi közvéleményt képviselni szeretnénk, az éppen a külhoni autonómiatörekvések támogatása lesz, valóban mi is úgy látjuk, hogy erre nagy hangsúlyt kell helyezni.

Az utolsó kérdésem pedig: köszönöm szépen, hogy Kulcsár képviselő úr is felhívta a figyelmet arra, hogy a centenáriumi évforduló következik most Romániában. Nekem nagyon tetszik az a jelszó, amit az RMDSZ kiadványa is visel, és az a munka is, ami e mögött áll, és tudom, hogy ebből többen is kivették a részüket, ez az „1000 év Erdélyben, 100 év Romániában”. Elnök úr, képviselő úr is utalt arra, hogy Románia tudatosan készül erre az évfordulóra, komoly ünnepek, propaganda-hadjárat, meg el is vannak egy kicsit késve, azt tudjuk, de tudjuk, hogy milyen intézkedések vannak ezzel kapcsolatban. Mi magunk sok alkalommal felhívtuk erre a

figyelmet, és kértük, hogy Magyarországnak legyen erre válasza, erről legutóbb itt vitatkoztunk, kormánypárti képviselőtársaim tartózkodtak ennél a javaslatnál. Trianon emlékévet indítványoztunk, de önmagában csak azt, hogy valamilyen módon erről az ügyről beszéljünk, hogy Magyarországnak legyen válasza a környező országok ünnepeire. Én azt szeretném kérdezni önöktől, Toró és Kulcsár képviselő uraktól, elnök uraktól, hogy erről mi a véleményük. Önök szerint van-e szükség arra, hogy Magyarország a román propagandára, ami nyilván arról fog beszélni, hogy mennyire rendben van minden Erdélyben a nemzetiségi jogokkal, és erről fognak beszélni a nemzetközi térben is, van-e szükség arra, hogy erre valamilyen módon Magyarország válaszoljon, vagy önök is úgy gondolják, hogy elegendő az, ha Magyarország támogatja, és komoly pénzekkel segíti a határon túli magyar közösségeket. Köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tíz perc múlva be kell zárnunk a teljes ülést, úgyhogy ennek tudatában kérném akkor Brenner Koloman képviselő urat, hogy tegye fel kérdését, hogy hagyjunk öt percet elnök asszonynak is, hogy válaszoljon a kérdésekre.

DR. BRENNER KOLOMAN (Jobbik), az albizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Nagyon köszönöm én is az elnök asszony nagyon részletes beszámolóját, és én főleg az európai dimenzióra szeretnék koncentrálni, hiszen ahogy Szávay István képviselőtársam is elmondta, a Jobbik európai parlamenti programjában ez egy olyan kiemelt pont, ahol jómagam a korábbi tudományos és NGO-tevékenységem során is nagyon szívemen viseltem ennek a kérdésnek a sorsát. Külön köszönöm, hogy elnök asszony említette a FUEN és az RMDSZ által kezdeményezett Minority SafePack ügyét, ahol az időzítésre is kitért elnök asszony, hogy ezt majd az új Európai Parlament felállása után kívánja a FUEN és az RMDSZ élesíteni. Itt azt szeretném kifejtetni, hogy ez egy nagyon jó lehetőség lesz, és azt gondolom, hogy az Európai Parlament újjáalakulása során közös nemzeti érdek az, hogy az Európai Parlamentnek legyen végre egy állandó olyan bizottsága, amelyik ezekkel a kérdésekkel foglalkozik, hiszen eddig kizárólag egy intergroup foglalkozik ezzel a kérdéssel. Azt gondolom, hogy az Európai Unió, ahogy azt elnök asszony nagyon helyesen az elején elmondta, hogy kiszervezte ezt a kérdést az Európa Tanácsnak, és nekünk abszolút közös érdekünk, hogy radikális változás következzen be a 2019-es európai parlamenti választás után, mert egészen addig, amíg az Európai Bizottság, illetve az Európai Tanács nem hajlandó ezzel a kérdéssel érdemben foglalkozni, mégpedig minden hetedik európai polgár, egy nemzeti autochton kisebbséghez tartozó emberek és polgárok ügyével, addig valóban nem várható el az, hogy érdemi előrelépés történjék ebben a kérdésben.

Tisztelettel azt kérném, elismervén azt, hogy az elmúlt években ebben komoly fejlődés volt egyébként az európai porondon, hogy itt nekünk sokkal komolyabb és sokkal koordináltabb fellépésre van szükségünk, mert ahogy említettem, én az előző életemben rengeteg olyan rendezvényen vettem részt, ahol kiállt angolul, minden nyelven kiválóan beszélő 5 fős szlovák, román stb. delegáció, és gyakorlatilag meggyőzték az adott grémiumot arról, hogy az az autonómiatörekvés, vagy az a nemzeti kisebbségek jogai melletti kiállítás, amit akár a magyar oldal, akár más oldal kifejtett, az egy ósdi, avítt, az Európa jövőjét veszélyeztető téma. Tehát az a kérésem és az a felhívásom, hogy ez ügyben nekünk a magyar külügyi diplomáciával közösen sokkal magasabb szakmai színvonalon és sokkal koordináltabban kell fellépni. Ehhez a Jobbik, ahogy említettem, minden támogatást meg fog adni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tilki képviselő úr jelezte, hogy két percben szeretne hozzászólni. Parancsoljon!

DR. TILKI ATTILA (Fidesz): Igen. Köszönöm szépen a lehetőséget.

Megköszönöm Brenner képviselő úrnak, hogy szakmailag szólott hozzá, mert úgy gondolom, hogy ezen téma kapcsán talán mellőzni kéne azokat a kötelező pártpolitikai elemeket, amelyeket Szávay úr következetesen és minden egyes bizottsági ülésen elmond. Mi meghallgatjuk, nem reagálunk rá, de van, amit azért nem igazán lehet megállni szó nélkül. Ha figyelt volna az előadásra, elhangzott, hogy mi mindent csinált az előadó, mi mindent csináltak az előadók, és milyen európai fórumon képviselték az autonómiaérdekeket, és nem gondolom azt, hogy ha nem a Jobbik szája íze szerint gondolkodnak vagy mondanak egy-egy mondatot, akkor ilyen dehonesztálóan kellene a bizottsági ülésen reagálni, úgy, hogy azért sokkal komolyabb témáról van szó.

Én most kerültem ide ebbe a bizottságba, ezt megkaptam már a képviselő úrtól. Nálunk ez nem volt szokás, hogy ilyen elemeket puffogtattunk, de azért szeretném fölhívni a figyelmét, hogy föltehető a kérdést a horvátországi magyarokkal, a MESZ-szel kapcsolatban, hogy itt megszűnőben van, intézményeket fenyeget. Én nem láttam ott képviselő urat a kihelyezett bizottsági ülésen. Ha ott lett volna a kihelyezett bizottsági ülésen, akkor pontosan látta volna, a MESZ alelnöke pontosan arról beszélt, hogy mi újság a szervezetünkkel, és nem hangzott el ilyen, hogy intézményeket fenyegetett volna a magyar kormányzati intézkedés; megjegyzem, én a legtávolabbról tudtam elmenni földrajzilag erre az ülésre. Tehát úgy gondolom, hogy az a követendő út, amit a kollégája tanúsít, hiszen kezeljük ezt a kérdést szakmailag, és próbáljunk meg minél kevesebb egyéni pártpolitikát belevinni, ha lehet ilyet kérni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Annyit még, hogy öt perc múlva be kell zárnom az ülést, hiszen többen közülünk egy másik rendezvényre mennek, úgyhogy én arra kérném miniszterelnöki megbízott asszonyt, kifejezetten önt, hogy zárszóként, röviden zárja le az ülést, utána én még lezárom hivatalosan. Az urakkal pedig van lehetőség utána beszélgetni magánfélként, illetve számtalan más lehetőség lesz. Illetve elnök úr jelezte, hogy a Nemzeti összetartozás bizottsága is napirendre venné ezt a témát a 18-i rendezvény kapcsán, és akkor, azt remélem, hogy akár azon a fórumon tudjuk folytatni, de számtalan más lehetőség van a párbeszédre és az egyeztetésre, úgyhogy megértést kérek mindenkitől, különösen meghívottainktól, de sajnos mennünk kell egy másik rendezvényre, eseményre, úgyhogy akkor miniszterelnöki megbízott asszonyt kérném, hogy nagyon röviden, három percen ne annyira a kérdésekre válaszoljon, inkább zárja le ezt az ülést.

Dr. Szili Katalin válasza, reagálása

DR. SZILI KATALIN miniszterelnöki megbízott: Köszönöm szépen. Nyilván azokban a kérdésekben, amik itt felmerültek, azért azt szeretném jelezni, hogy az Alaptörvény D) cikke nyilvánvalóan foglalkozik, még akkor is, ha az autonómia szót nem használja, de a nemzethez tartozással, a közösségi jogok biztosításával stb., ha ezt még tovább finomítjuk, akkor szerintem abban lehet ugyancsak egyetértés.

Délvidékkel kapcsolatosan abszolút más a helyzet, mert ott van egy Magyar Nemzeti Tanács, mely gyakorlatilag az egyeztető fóruma annak, ami a magyar közösségek kérdését jelenti. Egyébként hozzáteszem, hogy a VMDK vezetőjével én nyitott vagyok bármikor egy találkozásra. A KMAT keretein belül folyamatosan kooperálunk és figyelemmel kísérem az ő véleményüket is. A MESZ-szel kapcsolatban azt egyértelműen rögzíthetem, hogy nem lesz, tehát magyar intézmény nem fog

elveszni még a MESZ problémái kapcsán sem, erre én részleteiben nem szeretnék kitérni.

A Minority SafePackkel kapcsolatosan pedig, én egyébként személy szerint más állásponton voltam, én beterjesztettem volna még most (*Dr. Brenner Koloman: Én is.*), hiszen azt gondolom, mire az új Európai Parlament megkeresi az ajtót, megválasztja a maga szervezetrendszerét s a többi, félek, hogy elenyészik a kérdés. Viszont most föl lehetett volna hívni a figyelmét a mostani európai parlamenti képviselőknek, hogy most még tehetnek ezen néhány hónap alatt valami jót Európáért, illetőleg az őshonos kisebbségekért. Churchillnek volt egy mondása, hogy túl régóta vagytok itt ahhoz, amilyen kevés jót tettetek. Ez igaz erre az Európai Parlamentre, mert az őshonos kisebbségekért nagyon kevés jót tettek.

Ami Szávay képviselő úr személyes megnyilatkozásomat illető megjegyzése volt, én ezt mindenkor vállalom. Én azt csak sajnálni tudom, hogy önök zokon vesznek egy olyan megnyilatkozást, ami szerintem, ha mindenki demokratának tartja magát, akkor tiszteletben tartja mások véleményét, én is mindenkiét, és csak sajnálni tudok egy olyan politikai szervezetet, amelyik olyan másik szervezettel fog össze, amelyik soha nem gondolkozott nemzetben, legfeljebb a látszatát tartja fenn, de ez az önök szíve joga, úgy, ahogy az én szívem joga is az, hogy esetleg ilyen megnyilatkozásokat tegyek. Figyelje majd a héten még a Magyar Hírlapot, lehet, hogy lesz még csoda ebben. Köszönöm szépen. De hozzáteszem, itt is csak a nemzetről van szó, mert a nemzetet félttem ebben, semmi mást, azokkal szemben, akik legfeljebb csak látszatintézkedéseket próbálnak. Én egyébként önnel is, úgy, ahogy eddig is mindig szívesen vitatkoztam, de azt gondolom, hogy mindig meg tudtuk találni azokat a közös pontokat, ami a közös küzdelmünket jelenti. Ezen falak között mi vitázhatunk, képviselő úr, de ki ezt soha ne vigyük innen.

Köszönöm szépen, elnök úr, a lehetőséget. Szívesen folytatom, sőt a kérésem az, hogy tegyük rendszeressé ezt, mert önök is nagyon segíthetik az én munkámat. Köszönöm szépen.

Az ülés berekesztése

ELNÖK: Köszönjük szépen.

Ismételten köszönöm miniszterelnöki megbízott asszonynak, hogy eljött hozzánk, köszönöm Kulcsár-Terza Józsefnek, Toró T. Tibornak, hogy elfogadták a meghívásunk. Köszönöm mindenkinek a hozzászólását. Köszönöm vendégeinknek, hogy itt voltak, főosztályvezető asszonynak, szószóló úrnak, miniszteri biztos úrnak. Ahogy említettem, november 18. környékén, remélem, hogy akár ebben a körben is tudunk találkozni, vagy ha úgy tetszik, akkor bizottsági körben is. Köszönöm szépen. Mindenkinek további szép napot kívánok!

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 57 perc)

Dr. Zsigmond Barna Pál
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Bihariné Zsebők Erika